GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 199. Vinerĭ, 5 (17) Septemvre. 1886.

Braşovŭ, 4 Septemvre 1886.

Ca călĕtorulŭ, care din când în când aruncă câte o privire îndĕrĕtŭ la drumulŭ ce l'a percursŭ, ca sĕ-şĭ înfăţişeze mai bine punctulŭ, unde a ajunsŭ, voimŭ sĕ facemŭ şi noi aḍĭ o reprivire în trecutulŭ celŭ mai apropiatŭ alŭ păţaniilorŭ nóstre.

Sĕ ne reamintimŭ unŭ momentŭ cele ce se petreceau înainte c'unŭ anŭ de ḍile în patria nóstră. Pe timpulŭ acesta adversarii noştri strigau ca din gura şérpelui, că „Valahii facŭ revoluţiune“, că „popii valahĭ“ s'au conjuratŭ şi fanatiséză poporulŭ îndemnându-lŭ a lua arma, că s'a descoperitŭ unŭ „complotŭ grozavŭ“ alŭ „irredentei“ valahe, care ameninţă esistenţa statului ungarŭ. Pressa maghiară înregistra pe fiăcare ḍi perchisiţiunĭ domiciliare şi arestărĭ, ce se făceau din partea autorităţilorŭ de prin comitate contra bieţilorŭ preoţĭ şi dascălĭ românĭ, carĭ erau bănuiţĭ că facŭ parte din „conjuraţiunea secretă“.

P'atuncĭ, în Septemvre 1885, ne aflamŭ adecă în toiulŭ mişcărei causate de-o parte de agitaţiunile Kulturegyletiste, de altă parte de svonulŭ ce l'a produsŭ cunoscuta proclamaţiă, adresată acestei reuniuuĭ maghiare şi trimisă prin postă la adresa mai multorŭ particularĭ românĭ şi străinĭ.

Ce mare contrastŭ între turburarea, şi iritaţiunea ce se produse acum unŭ anŭ în contra Românilorŭ şi între tăcerea, ce domnesce aḍĭ în presa maghiară despre ei. A ajunsŭ unŭ anŭ de ḍile ca din „Valahii periculoşĭ“ sĕ se facă cetăţenii cei mai pacĭnicĭ!

Foile şoviniste maghiare atâtea năsdrăvănii au fostŭ născocitŭ în contra nóstră, atâta ni-au înjuratŭ şi calumniatŭ, încâtŭ în cele din urmă s'au obositŭ şi ele. Câteva foi şi foiţe „patriotice“ au trebuitŭ sĕ-şĭ dea o deosebită silinţă — acésta amŭ putut'o observa cum se cade — ca în ajunulŭ adunării generale a reuniunei de maghiarisare din ĕstŭ anŭ sĕ scóţă din nou la ivélă gogoriţele „daco-românismului“, cu scopŭ de a mai îmbărbăta puţinŭ spiritulŭ şovinisticŭ, care se vede că a ajunsŭ şi elŭ pe dógă de mórte.

Dér póte sĕ ne înşelămŭ décă admitemŭ, că adversarii noştri şoviniştĭ s'arŭ fi obositŭ de a mai striga în contra Românilorŭ. Póte că au sistatŭ numai provisoricŭ atacurile lorŭ înverşunate contra nóstră, ocupându-se mai de aprópe de alte cestiunĭ dela ordinea ḍilei. Afacerea împăcărei cu Saşii îĭ preocupă póte aşa de multŭ încâtŭ nu mai află timpŭ de a descoperì „comploturĭ valahe“. Orĭ este marea cestiune orientală, care le răpesce pofta de a privì în „Valahĭ“ totŭ nisce conspiratorĭ contra statului?

Mersulŭ lucrurilorŭ în peninsula balcanică şi periculŭ celŭ mare ce ameninţă şi statulŭ ungarŭ din aceea parte, au însuflatŭ fără îndoială marĭ îngrijirĭ adversarilorŭ noştri şi probabilŭ, că aceste i-au făcutŭ sĕ mai slăbéscă puţinŭ cu agitaţiunile contra naţionalităţilorŭ, căcĭ ura între diferitele rasse este, graţiă sistemului de guvernare actualŭ, şi aşa destulŭ de mare.

In acestŭ casŭ trebue sĕ ne mirămŭ că foile maghiare nu găsescŭ cu cale sĕ pledeze pentru o împăcare seriósă cu naţionalităţile nemaghiare din ţĕrile corónei s-lui Stefanŭ. Sĕ se sêmţă óre Ungurii atâtŭ de tarĭ încâtŭ sĕ n'aibă nevoiă de acéstă împăcare?

Dér era p'aci sĕ uitămŭ de afacerea „împăcărei cu Saşii“. Ḍiarele şoviniste au făcutŭ mare svonŭ cu ea vrêndŭ a însufla credinţa celorŭ din Germania, că în adevĕrŭ situaţiunea politică a Saşilorŭ ardelenĭ s'a schimbatŭ spre mai bine. In realitate însĕ Ungurii le ḍicŭ Saşilorŭ: veniţĭ voi la noi décă voiţĭ sĕ vĕ împăcaţĭ şi faceţĭ ce vomŭ pretinde noi dela voi atuncĭ vomŭ fi prietenĭ!

Manevra acésta de „împăcare“ pusă în scenă de foile şoviniste s'a deochiatŭ. Foile germane au începutŭ din nou a combate intoleranţa maghiară, din care causă domnesce érăşĭ mare supĕrare în tabĕra şoviniştilorŭ contra Saşilorŭ, „carĭ aţîţă opiniunea publică a Germaniei asupra Ungurilorŭ“.

C'unŭ cuvêntŭ şoviniştii şĭ-au schimbatŭ puţinŭ tactica, dér natura nu şĭ-o potŭ schimba. Ei orĭ strigă, orĭ tacŭ, rĕmânŭ totŭ aceiaşĭ, egoiştĭ până la estremŭ şi intoleranţĭ fără sémĕnŭ. Vai de ţéră, décă va merge totŭ astfelŭ!

Alianţa ruso-turcă.

„Kölnische Zeitung“ numesce alianţa ruso-turcă unŭ faptŭ încheiatŭ, apoi se esprimă astfelŭ:

„Rusia n'are de gândŭ sĕ ocupe Bulgaria; din contră îĭ este mai comodŭ sĕ domnéscă indirectŭ în provinciele nordice din peninsula balcanică; când va fi silită prin turburărĭ sĕ ocupe ţéra, atuncĭ Poarta va primi tóte garanţiile dorite, că teritoriulŭ ei nu va fi violatŭ pentru multŭ timpŭ, şi noi credemŭ că aceste garanţii suntŭ suficiente şi că Rusia eventualŭ îşĭ va retrage trupele. Scopurile, ce le urmăresce Rusia la Constantinopolŭ, privescŭ mai de aprópe obiectulŭ ce-i ḍace mai multŭ la inimă, adecă strîmtorile. Deja în Martie a. c, d. Nelidow a făcutŭ Sultanului următórea propunere:

»Turcia întăresce Dardanelele; ea face forte bine, dér o costă prea mulţĭ banĭ şi după cum îĭ stau acum finanţele totŭ nu e în stare a face întăririle astfelŭ, după cum cere scopulŭ apĕrării. Ei bine, Rusia e dispusă a pune sĕ se facă întăririle din Dardanele pe socotéla sa, dér doresce numai, ca sĕ asiste unŭ oficerŭ rusŭ.«

Sultanulŭ era pe atuncĭ dispusŭ a primi propunerea, décă bĕtrânulŭ Namyk-paşa nu i-ar fi scosŭ ideia din capŭ, arĕtându-i că admiterea Ruşilorŭ în Dardanele ar întărîta pe oficerii superiorĭ turci, ceea ce ar pute avé urmărĭ rele. Dela 10 Augustŭ încóce se şoptesce érăşĭ în cercurile ruse din Constantinopolŭ despre o staţiune rusésca în Dardanele şi prin acésta se caracteriséză îndestulŭ intenţia silinţelorŭ ruse; ea tinde sĕ se stabiléscă fără sgomotŭ în Dardanele; restulŭ ar veni dela sine. Cine are Dardanelele, are Constantinopolulŭ. Insĕ sorţii de a câştiga pe Sultanulŭ suntŭ astăḍĭ multŭ mai marĭ decâtŭ acum o jumĕtate de anŭ. Raporturile amicale dintre Rusia şi Turcia suntŭ basate mai multŭ pe împrejurarea, că Ţarulŭ garantéză Sultanului siguranţa personală a acestuia şi acum Rusia a arĕtatŭ lămuritŭ, că astăḍĭ ea dispune arbitrarŭ de siguranţă şi nesiguranţă în Orientulŭ europeanŭ; astfelŭ argumentele sale vorŭ avé o forţă hotărîtóre, cu greu de limitatŭ. Ca şi până acum, ea nu se va pripi, ci va merge liniştită înainte.

Aniversarea luărei Griviţei la Sinaia.

Cetimŭ în „Monitorulŭ Oficialŭ“ din Bucurescĭ:

Ḍiua de 30 Augustŭ, aniversarea a 9-a a biruinţei óstei române la Griviţa, a fostŭ serbată şi în anulŭ acesta la Sinaia cu unŭ entusiasmŭ vrednicŭ de unŭ evenimentŭ militarŭ, ce are pentru noi o mare însemnătate.

O companiă din batalionulŭ 2 de vênătorĭ cu steagŭ şi musică a fostŭ condusă în curtea Sântei Mânăstirĭ. MM. LL. Regele şi Regina precum şi multe notabilităţĭ aflate la Sinaia, corpulŭ oficerescŭ alŭ batalionului, d-nii generalĭ Dunca, Barozzi, d-şórele de onóre au fostŭ faţă la serviciulŭ divinŭ ce s'a făcutŭ pentru sufletulŭ morţilorŭ căḍuţĭ în acéstă glorіósă luptă.

Steagulŭ batalionului, fiindŭ dusŭ în biserică, a fostŭ împodobitŭ de Regina cu o mândră corónă de trandafirĭ şi dafinĭ, pe care sta scrisŭ: „*Trandafirĭ pentru cei vii; laurĭ pentru cei morţĭ.*“

Dupĕ sfîrşirea Te-Deumului, M. S. Regele a trecutŭ pe dinaintea trupei, aclamatŭ de strigările ei entusiaste, şi apoi primì defilarea. La órele 12 şi jumĕtate, MM. LL. Regele şi Regina merseră la cantonamentulŭ trupei garnisónei, spre a lua parte la dejunulŭ datŭ de Maiestăţile Lorŭ oficerilorŭ şi trupei. D. maiorŭ Ionescu, împreună cu întregulŭ corpŭ ofiţerescŭ, întêmpinândŭ pe Auguştii Suveranĭ pe creasta platoului, oferì M. S. Reginei, în numele batalionului, unŭ frumosŭ buchetŭ de florĭ, rostindŭ cuvinte adêncŭ simţite; soţiele ofiţerilorŭ batalionului îĭ înfăţişară asemenea frumóse buchete de florĭ. Dupĕce graţiósa nóstră Regină mulţămì în chipulŭ celŭ mai măgulitorŭ, Maiestăţile Lorŭ se îndreptară cătră pavilionulŭ ridicatŭ cu prilegiulŭ acestei sĕrbătorĭ şi care era ornatŭ cu florĭ, cu verdeaţă, cu trofee de arme, tóte dispuse cu unŭ desĕvêrşitŭ gustŭ de soldaţii vênătorĭ sub direcţiunea plină de pricepere a şefului şi ofiţerilorŭ batalionului.

La intrarea pavilionului, Maiestăţile Lorŭ au fostŭ primite de d-nii ministrii, de înalţii demnitarĭ, de membrii corpului diplomaticŭ cu dómnele şi de alte persóne de distincţiune ce se aflau la Sinaia, cărora Regele şi Regina le-au adresatŭ cuvintele cele mai binevoitóre. Maiestăţile Lorŭ, urmate de toţĭ învitaţii şi de unŭ numĕrosŭ publicŭ, visitară cantonamentele trupei, admirândŭ frumseţea şi gustulŭ în care sĕ rĕsfăţau. Baracele batalionului, scăldate în florĭ şi în verdéţă, păréu acoperite de minunate covórĕ, pe carĭ stau scrise mândre devise şi alte închipuirĭ ce uimiau ochii; tótă lucrarea era făcută din pornirea dragostei ce oştenii au pentru Regele şi Regina. Inăuntru baracele erau împodobite cu portretele Maiestăţilorŭ Lorŭ, cu florĭ, cu verdeaţă, cu drapele şi cu tablourĭ rĕsboinice.

Sfîrşindŭ visitarea cantonamentului, Regele gustă din mâncarea soldaţilorŭ ce aveau masa aşeḍată alăturĭ cu acea dată de Maiestatea Sa în pavilionŭ distinşilorŭ sĕi óspeţĭ în numĕrŭ de mai bine de 100.

La dejunulŭ regalŭ au luatŭ parte: Exc. Sa D. Busch, ministrulŭ Germaniei, cu d-na Busch; Exc. Sa D. de Coutouly, ministrulŭ Franciei, cu d-na de Coutouly; d. Vigoni, secretarŭ alŭ legaţiunii italiane, d. baronŭ Hammerstein, secretarulŭ legaţiunei austro-ungare, d. căpitanŭ Schneider, ataşatŭ militarŭ alŭ legaţiunei austro-ungare, cu dómna Schneider; d. de Suzzara, consulŭ generalŭ alŭ Austro-Ungariei, cu d-na de Suzzara; d. Patenôtre, secretarŭ alŭ legaţiunei Franciei, întregulŭ corpŭ ofiţerescŭ alŭ batalionului, cu dómnele; Archimandritulŭ Ghermano, superiorulŭ mânăstirei Sinaia, casa M. S. Reginei, casa militară a M. S. Regelui precum şi alte persóne de distincţiune.

La sfârşitulŭ mesei, M. S. Regele, dupĕce dete ordinŭ ca toţĭ soldaţii batalionului sĕ se înşirue pe lângă pavilionulŭ unde era aşeḍată masa regală, rostì următórele cuvinte:

„Privirea ce o aruncŭ asupra unui trecutŭ de care ne putemŭ mândri, ridică sufletulŭ şi întăresce încrederea în viitorŭ. Serbămŭ dér în totdéuna cu recunoscinţă aniversările ce amintescŭ faptele rĕsboinice ale óstei. Astăḍĭ suntŭ 9 anĭ dela isbânda dela Griviţa. Ca unŭ trăsnetŭ străbătŭ atuncĭ ţéra întrégă acéstă fericită veste, găsindŭ unŭ putemicŭ rĕsunetŭ în tóte inimile.

„Lupta era sângerósă, jertfele marĭ, duşmanulŭ însĕ sdrobitŭ de armata nóstră victoriósă, şi din acéstă dintêiu biruinţă România s'a înălţatŭ în Statŭ de sine stătătorŭ.

„Numele batalionului alŭ 2-lea de vênătorĭ este strânsŭ legatŭ de acestŭ faptŭ mĕreţŭ. Mândru póte fi dênsulŭ de bărbătésca sa purtare dela Griviţa. Scumpă trebue sĕ vĕ fiă vouĕ, vênătorĭ, ḍiua de astăḍĭ. Stéua României, care lucesce pe vêrfulŭ stégului vostru, vĕ amintesce vitejia fraţilorŭ vostri căḍuţĭ pe câmpulŭ de onorŭ. Vrednicĭ fiţĭ d'apururea de acéstă falnică podóbă. Inconiuraţĭ cu credinţă stégulŭ vostru încununatŭ astăḍĭ de Regina cu trandafirĭ pentru cei vii, cu frunḍe de dafinĭ pentru cei morţĭ. Incongiuraţĭ ḍicŭ cu dragoste acestŭ stégŭ, simbolulŭ celŭ mai înaltŭ alŭ ostaşului.

„Convinsŭ că scumpa mea armată va fi în tóte împrejurările pĕtrunse de sânta sa datoriă, închinŭ acestŭ paharŭ în onorulŭ sĕu.

„Sĕ trăiéscă armata, fala şi reaḍĕmulŭ României!“

Cuvintele adêncŭ sêmţite ale Regelui au fostŭ necontenitŭ întrerupte de aplausele celorŭ aflaţĭ faţă şi acoperite de strigările înflăcărate ale oştenilorŭ ce glasulŭ patrioticŭ alŭ Maiestăţii Sale le cuprinsese inima şi cugetulŭ.

După acésta, M. S. Regina se ridică şi, cu unŭ glasŭ viu şi mişcatŭ, ţinŭ următorulŭ toastŭ:

»In amintirea acelora, carĭ au suferitŭ şi muritŭ „pentru ţéră şi în sănĕtatea acelora carĭ vorŭ ajunge »vitejĭ!“

Este de nedescrisŭ entusiasmulŭ născutŭ din aceste puţine cuvinte spuse din adênculŭ inimei şi carĭ au înflăcăratŭ sufletele aşa cum cuvintele mângăitóre ale Maiestăţii Sale au alinatŭ odinióră durerile răniţilorŭ în timpulŭ rĕsboiului.

După acésta toastă d-lŭ generalŭ Dunca ḑicêndŭ, între altele:

Ca celŭ mai vechiŭ în gradŭ aicea, vinŭ, Sire, a Vĕ ura, în numele óstei, anĭ mulţĭ şi fericiţĭ asigurându-vĕ că pe câtă vreme Românii vorŭ nasce Românĭ, óstea acésta va fi gata sĕ móră pentru patriă şi tronŭ!

Apoi toastă d-lŭ maiorŭ Ionescu ḑicêndŭ între altele:

Fericită armata ce se devotéză unui asemenea rege, a cărui domniă neatârnarea ţĕrei şi alte visurĭ mĕreţe ale străbunilorŭ noştri le-am vĕḑutŭ îndeplinindu-se, unele prin sabiă, altele prin înţelepciunea vóstra?

După acésta d. Vasile Alexandri, marele poetŭ romănŭ, ce a sciutŭ şi sĕ farmece şi sĕ îmbărbăteze inimile prin cânturile sale patriotice, a ridicatŭ unŭ paharŭ în onorulŭ stégului, care a căpĕtatŭ rănĭ glorióse sub muşcătórele sărutărĭ ale victoriei, rănĭ pe carĭ regele Carolŭ, vitézulŭ conducĕtorŭ de vitejĭ la lupta independenţei nóstre, a depusŭ cu dréptă mândriă marele insemnŭ alŭ *„Stelei României“*.

»Trăiéscă, strigă poetulŭ cu entusiasmŭ, vecinicŭ trăiéscă în gloria şi înălţarea stégului armatei, acestŭ sacru vestmêntŭ alŭ patriei române.«

Apoi privindŭ la poetica devisă de pe cununa de trandafirĭ şi laurĭ cu care graţiósa regină împodobise stégulŭ în biserică, d. Alexandri adăogă uimitŭ:

„Bucură-se toţĭ aceia ce suntŭ în viéţă încununaţĭ cu rose la ḑile de sĕrbătorĭ naţionale! Mângăe-se sufletele acelora ce şĭ-au jertfitŭ viéţa pentru ţéră, căcĭ suntŭ încoronaţĭ cu laurĭ de patria lorŭ recunoscĕtóre.«

După aceea d-lŭ loc. colonelŭ Teodorŭ Văcărescu din reservă şi adjutantŭ alŭ M. Regelui toastă astfelŭ:

Unŭ vechiŭ scriitorŭ, unulŭ din bĕtrânii cronicarĭ, în ale cărorŭ scrierĭ aflămŭ şi astăḑĭ măduva limbei, a cugetelorŭ şi simţirilorŭ românescĭ, a ḑisŭ, spre a esplica pentru ce pe atuncĭ scrierile istorice erau aşa de rare în literatura nóstră, că Românii din acele vremĭ se îndeletnicéu mai multŭ a săvĕrşi fapte, decâtŭ a le scrie. Dumneḑeu a voitŭ ca în domnia luĭ Carolŭ I., Românii sĕ sĕvĕrşéscă fapte şi vremile sĕ fiă mai puţinŭ aspre, aşa că, după munca cu spada, roditórea muncă cu plugulŭ, cu condeiulŭ, cu mintea sĕ-şĭ pótă urma liniscitŭ cursulŭ ei.

Astfelŭ m'am silitŭ şi eu a fi unŭ modestŭ lucrătorŭ în acéstă pacinică muncă şi m'am îndeletnicitŭ a scrie amintirea faptelorŭ oştirei nóstre în ultimulŭ rĕsboiu. Maiestatea vóstră aţĭ binevoitŭ a primi astăḑĭ unŭ exemplarŭ alŭ acestei scrierĭ.

Maiestatea Sa Regina, care a întăritŭ vitejia oştenilorŭ, le-a vindecatŭ rănile, le-a mângăiatŭ şi alinatŭ suferinţele, a bine-voitŭ a primi asemenea graţiosŭ omagiulŭ acestei opere.

Comandantŭ alŭ batalionului 2 vênătorĭ! In ḑiua ce serbătorimŭ astăḑĭ, în care batalionulŭ ce ai onóre sĕ comandĭ a încununatŭ cu gloriă stindardulŭ sĕu, Regele a ordonatŭ sĕ-ţĭ remitŭ unŭ exemplarŭ din povestirea faptelorŭ armatei. Ale vóstre dintre ale vóstre! Iţĭ îmânezŭ astă carte cu credinţa, care este în tóte inimile, că în ḑiua când Patria va avea nevoe de braţulŭ fiilorŭ ei, tóte bataliónele române îşĭ vorŭ face datoria cum şĭ-a făcut'o la Griviţa batalionulŭ 2 vênătorĭ.

Apoi d. colonelŭ adjutantŭ Candiano, comandantulŭ batalionului alŭ II-lea de vênătorĭ la asaltulŭ redutei Griviţa, ḑise cântulŭ resboinicŭ întitulatŭ: *Căpitanulŭ cătră oştenii sĕi.*

Glasulŭ rĕsunătorŭ şi plinŭ de simţire alŭ poetului oştênŭ se revărsă ca unŭ torentŭ de flacărĭ în inima fraţilorŭ sĕi de arme, lăsândŭ în acelaşĭ timpŭ o adêncă întipărire asupra tuturorŭ ce au fostŭ faţă la acéstă serbare militară.

Sfîrşindu-se prândulŭ, Regele şi Regina, împreună cu óspeţii lorŭ, au mersŭ pe platoulŭ din préjma pavilionului, unde o mulţime de ţĕranĭ, cu soţiile şi copii lorŭ de prin satele din prejurŭ, se adunaseră în haine de sĕrbătóre ca sĕ se bucure de acéstă serbătóre naţională.

Horă mare se întinse în prejurulŭ Maiestăţilorŭ Lorŭ, în care vênătorĭ ţĕranĭ şi parte din óspeţii se prinseră, fiindŭ zugrăvită pe faţa tuturorŭ fericirea de a prăsnui în liniştea păcei ceea-ce se câştigase cu atâta trudă în timpŭ de rĕsboiŭ.

La orele $8^1/_2$ séra, parte din óspeţĭ veniră la Castelulŭ Peleşŭ, de unde împreună cu Maiestăţile Lorŭ, au privitŭ retragerea cu facle a batalionului 2 vênătorĭ, ce fŭ urmatŭ de unŭ strălucitŭ şi bogatŭ focŭ de artificiŭ, pregătitŭ în pirotecnia armatei.

O mulţime numerósă, îmbulzindu-se pe terasa din faţa Castelului, luă şi dênsa partea'i de mirare la priveliştea ce se desfăşura înainte'i.

Pe când musica militară întorcea cânturĭ naţionale, semeţile înălţimĭ ce înconjóră palatulŭ Peleşŭ, luminate fiindŭ de foculŭ artificiei, rĕsunau în bubuitulŭ impunĕtorŭ alŭ detunăturilorŭ, ér ecoulŭ ducea în depărtare cele din urmă sgomote ale acestei sĕrbătorĭ, unde bucuria cea mai adevĕrată îşĭ da mâna cu sfânta nóstră amintire despre eroii căḑuţĭ pentru neatêrnarea ţĕrei.

SCIRILE ḐILEI.

Din *Alba-Iulia* ne scrie unŭ amicŭ alŭ „Telegrafului Românŭ“ că regimentele 50 şi 64 în drumulŭ lorŭ spre Tĕrgulŭ Mureşului au staţionatŭ în Ajudŭ şi că acolo dreptŭ semnŭ, că unde se află cancelaria regimentului s'a înfiptŭ pe coperişulŭ casei *stindardulŭ împĕrătescŭ*. O mulţime de curioşĭ au nĕvălitŭ asupra casei oraşului pentru desluşirĭ, când étă se treḑesce proprietarulŭ casei, unŭ pensionistŭ de pe timpulŭ absolutismului, că o deputaţiune *îlŭ trage la rĕspundere, pentru stégulŭ negru-galbenŭ.* Proprietarulŭ scia că cancelaria regimentului e la elŭ, dér nu scia de stégŭ nimica, şi cere dela comandantŭ sĕ aibă bunĕtate sĕ ia steagulŭ josŭ. Comandantulŭ i spune că nu se póte, că nu sciu oficerii şi subofícerii unde e cancelaria şi nu potŭ face raportele; dér proprietarulŭ vĕḑêndŭ periculŭ şi mulţimea de poporŭ, de frică cere cu înteţire mutarea stégului în altŭ locŭ. Comandantulŭ şi proprietarulŭ mergŭ la poliţiă şi la primăria urbană, unde cestia s'a aplanatŭ cu rĕmânerea stégului pe casă ér publiculŭ în nemulţămirea sa esclamă: *„Unde suntŭ acum colegiştii sĕ facă ordine şi regulă în oraşŭ!“* Aceea le-ar fi trebuitŭ, şi manevrele se desvoltau în drumulŭ spre Tĕrgulŭ Mureşului — în o direcţiă urîtă şi apoi Aiudulŭ e mâncatŭ de manevre pe stradele sale!

—x—

Preoţimea diecesei gr. or. de *Carloviţŭ* a îmânatŭ guvernului ungurescŭ o cerere, în care se rógă, ca *Secta Nazarenilorŭ*, care nu e permisă de lege şi care urmăresce tendinţe comuniste, ce câştigă mereu tĕrêmŭ între poporaţiunea gr. or. a Sirmiei şi Ungariei de sudŭ, sĕ fiă spulbĕrată cu tóte mijlócele legale în interesulŭ bisericei şi alŭ credincioşilorŭ.

—x—

Administraţiunea ḑiarului nostru a primitŭ dela *Direcţiunea postală r. u. din Sibiiu*, cu data 8 Septemvre a. c., următórele rĕndurĭ: „Din mai multe casurĭ ce mĭ-au venitŭ la cunoscinţă s'a constatatŭ, că ḑiarele adresate în *Rodna-veche* numai după o rătăcire îndelungată încóce şi 'ncolo, va sĕ ḑică numai după o anumită întârḑiare au ajunsŭ la loculŭ destinaţiunei lorŭ, şi acésta *din causă că numirea acésta nu se află în seria numelorŭ de locurĭ* şi în casŭ de schimbare a personelorŭ aflătóre în serviciulŭ postalŭ, *acestea nu cunoscŭ numirile românescĭ ale locurilorŭ.* Din aceste consideraţiunĭ rogŭ pe on. administraţiune, ca ḑiarele sĕ le trimită la adresa: *Ó-Radna,* séu ca sub numirea românéscă a locului sĕ însemne şi numirea unguréscă a aceluia, şi eventualŭ acésta sĕ binevoéscă a-o pune în praxă şi faţă de adresele altorŭ comune cu nume românescĭ, fiindcă acesta este mijloculŭ celŭ mai sigurŭ pentru ca espediările sĕ fiă îmânate fără piedică şi întârḑiare«. Subscrisŭ: Directorulŭ r. u. de poste *Bene.* — Mai trebue comentarŭ la acéstă apucătură de maghiarisare?

—x—

Ni se comunică, că cu ocasiunea sĕrbătórei »Sântei Mării« poporŭ numerosŭ a peregrinatŭ — ca după obiceiu — la *mânăstirea Strâmba.* Serviciulŭ dumneḑeescŭ s'a sĕvĕrşitŭ de 6 preoţĭ sub cerulŭ liberŭ, căcĭ în biserică nu era locŭ. Frumosŭ şi cu mare efectŭ a predicatŭ tinĕrulŭ preotŭ şi administratorŭ alŭ mânăstirei d. *Ioanŭ Petranŭ,* despre cultulŭ icónelorŭ. La urmă d. Petranŭ împreună cu d. *Solovestru Şerbanŭ,* arêndatorulŭ mânăstirei, au întrunitŭ publiculŭ inteligentŭ la o masă comună. De cu séră a urmatŭ jocŭ, care s'a continuatŭ până la rĕvĕrsatulŭ ḑilei.

—x—

Unŭ *furtŭ neobicĭnuitŭ* până acum s'a comisŭ în sĕptĕmâna trecută în comuna *Breţcu.* Nisce rĕufăcĕtorĭ întrară în grajdulŭ unui proprietarŭ maghiarŭ, au luatŭ unŭ bou, l'au dusŭ în fundulŭ grădinei şi l'au belitŭ; pielea au dus'o cu ei, ér carnea au lăsat'o proprietarului.

—x—

In Budapesta s'au ivitŭ din nou cincĭ casurĭ de coleră. Patru persóne, o lucrătóre, doi ḑilerĭ şi soţia unui neguţătorŭ au muritŭ.

—x—

La *tĕrgulŭ de tómnă* anualŭ *din Sibiiu* au fostŭ atâţa vênḑĕtorĭ, cum nu'şĭ mai aduce omulŭ aminte sĕ fi fostŭ vr'odată. Vitele şi fructele s'au vêndutŭ cu preţurĭ de batjocură. O vacă, pe care proprietarulŭ ei a cumpĕrat'o în anulŭ trecutŭ în Mercurea cu 90 fl., a vêndut'o acum cu viţelŭ cu totŭ pentru 29 fl.

—x—

Societatea de lectură a studenţilorŭ dela gimnasiulŭ românŭ din *Blaşiu* s'a constituitŭ pentru anulŭ scolastic 1886/7, alegêndu-şĭ funcţionarii în persónele următorilorŭ d-nĭ: Preşedinte: Aronŭ Deacŭ, profes.; vicepreşedinte: Septimiu Dariu, stud. de cl. VIII; redactorŭ

FOILETONU.

CUCERIREA CETĂŢEI BUDA

şi

Rĕsboiulŭ contra Turcilorŭ în Ungaria la anulŭ 1686.

Ḑilele trecute, după cum amŭ anunţatŭ, s'a serbatŭ cu mare solemnitate la Budapesta alŭ ḑdoilea centenarŭ alŭ recucerirei cetăţei Buda de sub stăpânirea Turcilorŭ.

In vremea aceea în cetatea Buda era tare şi mare *Abdurahman Avdi paşa* şi Pesta, după cum spune chiar şi »Pester Lloyd«, nu era decâtŭ unŭ micŭ şi urîtŭ orăşelŭ turcescŭ în care nu se găseau mai multŭ decâtŭ cincĭ giamii (moschee).

Cetatea Buda a statŭ peste 145 anĭ în stăpânirea Turcilorŭ şi Ungaria întrégă nu era decâtŭ o provinciă turcéscă împărţită în paşalicurĭ.

La liberarea Ungariei din starea deplorabilă în care se găsea sub administraţia turcéscă au contribuitŭ trupele imperiale împreună cu oştirile aliate germane, suedeze, suabe, francese, etc.; de aceea acele festivităţĭ trebuiau sĕ aibă unŭ *caracterŭ mai multŭ internaţionalŭ decâtŭ naţionalŭ.*

Totŭ cu acea ocasiune s'a întocmitŭ în capitala Ungariei şi o *esposiţiune istorică,* despre care amŭ vorbitŭ într'unŭ articulŭ din numerile nóstre trecute, şi acum venindŭ érăşĭ vorba despre istoriă vomŭ arăta aci în puţine schiţe, luate din isvorulŭ celŭ mai competentŭ istoricŭ, cum s'au petrecutŭ lucrurile şi din cine se compunea armata care a *recuceritŭ cetatea Buda din mâna Turcilorŭ.*

Acestŭ isvorŭ autenticŭ de care ne servimŭ este lucrarea publicată de secţiunea istorică a archivei statului majorŭ austriacŭ sub titlulŭ: *Die Eroberung von Ofen und der Feldzug gegen die Türken in Ungarn im Iahre 1686.* (Cucerirea cetăţei Buda şi rĕsboiulŭ contra Turcilorŭ în Ungaria la 1686).

Rĕsboiulŭ contra Turcilorŭ pentru liberarea Ungariei s'a începutŭ în primăvéra anului 1682 şi ataculŭ îndreptatŭ contra oraşului Pesta şi Buda nu a fostŭ decâtŭ o scenă din acelea marĭ operaţiunĭ strategice, carĭ începeau în fiă-care primăvéră pentru a se întrerupe târḑiu tómna.

Totŭ asemenea s'a întêmplatŭ şi în anulŭ 1685—86. Iérna, puterile aliate au urmatŭ cu înarmările întreprindêndŭ mai multe atacurĭ micĭ contra localităţilorŭ isolate, carĭ se găseau în Ungaria încă în mâna Turcilorŭ şi alŭ aliatului lorŭ maghiarŭ, *Tökölyi.* Astfelŭ mareşalulŭ *Caraffa* a cuceritŭ cu 7000 ómenĭ, la 12 Februarie cetatea *Sant Iob,* care era apĕrată de mlaştinile ce o înconjurau şi de rîulŭ Berrettyó. In scurtŭ timpŭ după aceea, Caraffa a împresuratŭ şi oraşulŭ *Muncacĭ.* Asemenea şi mareşalulŭ *Mercy,* pe la mijloculŭ lui Aprilie, a întreprinsŭ o espediţiă strategică dela *Solnocŭ* spre *Seghedinŭ,* unde se găsea Seraskierulŭ *Achmed-paşa* cu 4000 ómenĭ, precum şi *Tökölyi* şi *Petroczy* cu 1000 *insurgenţĭ ungurĭ, carĭ întăreau trupele luĭ Achmed-paşa în Seghedinŭ.*

Tóte aceste espediţiunĭ isolate nu erau decâtŭ nisce episode, carĭ îşĭ perdéu însemnătatea faţă cu *operaţiunile armatei principale imperiale.*

Armata imperială în lunile Maiu şi Iunie s'a concentratŭ pe malulŭ Dunării la Parkany, Gran şi Comor, ér armata turcéscă sub comanda luĭ Suleiman paşa s'a concentratŭ la Belgradŭ.

Armata aliată se compunea precum urméză:

A. Armata principală imperială:		
Trupe imperiale	24,230	soldaţĭ.
Trupe naţionale maghiare . . .	3,000	»
Trupe aliate şi anume: 8,200 din Brandenburg, 1,300 suedesĭ, 4,000 suabĭ, 1,500 francesĭ	15,000	»
Totalŭ	42,230	»
B. Corpulŭ de armată bavarezŭ:		
Trupe imperiale	8,350	»
Trupe naţionale maghiare . . .	800	»
Din Bavaria.	8,000	»
Din Sacsonia	4,700	»
Totalŭ	21,850	»

Afară de acestea mai era şi corpulŭ de armată imperialŭ alŭ generalului comitele *Schulz,* care avea însărcinarea de a supraveghia şi de a nelinisci oştirea otomană care se apropia din Serbia şi Slavonia.

Dér cu tóte aceste pregătirĭ militare nicĭ chiar până în ḑilele din urmă ale lunei Maiu nu erau încă uniţĭ în cartierulŭ generalŭ dela Gran, décă rĕsboiulŭ trebuia sĕ se începă cu asediarea *Albei-regale* séu cu aceea a cetăţei *dela Buda.*

Mai mulţĭ generalĭ, în consiliulŭ de rĕsboiu, şĭ-au esprimatŭ în scrisŭ pĕrerea pentru asediarea cetăţei *Albei-regale.* Chiar şi principele electorŭ alŭ Bavariei, *Max Emanuel* încă împărtăşia acéstă pĕrere; ér pentru

la fóia societăţii „Filomela‟: Petru Marinŭ, stud. de cl. VIII; bibliotecarŭ: Ioanŭ Radu, stud. de cl. VIII; notarŭ alŭ corespondenţelorŭ: Ioanŭ Cândea, stud. de cl. VIII; vice-bibliotecarŭ: Eliă Daianu, stud. de cl. VII; cassarŭ: Liviu Tilea, stud. de cl. VII gimnasială.

—x—

La o fată, care Duminecă în sĕptĕmâna trecută a muritŭ grabnicŭ în *Raab*, s'a constatatŭ *cholera nostras*. In Joia următóre s'au ivitŭ cincĭ casurĭ de bólă cu simptome de coleră. Douĕ persóne au muritŭ.

—x—

George *Moldovanŭ*, George şi Nichiforŭ *Munteanu* din Şinca vechiă au suferitŭ prin incendiu o pagubă de 845 fl. Asigurată a fostŭ numai suma de 300 fl. Se ḑice că foculŭ a fostŭ pusŭ de o mână blăstĕmată.

Congresulŭ antisemiticŭ din Bucurescĭ.

Resoluţiunile luate de congresulŭ internaţionalŭ anti-semiticŭ ce s'a ţinutŭ în Bucurescĭ suntŭ următórele:

„I. Congresulŭ internaţionalŭ anti-jidovescŭ, reunitŭ în Bucurescĭ, adoptă şi admite decisiunile luate în congresulŭ din 1882 din Dresda. »II. Congresulŭ antisemiticŭ internaţionalŭ reunitŭ în Bucurescĭ, admite şi se obligă a propaga şi executa următórele: »1. Jidovii suntŭ recunoscuţĭ că nu suntŭ demnĭ a mai sta în Europa, printre popóre. „2. Până se vorŭ găsi mijlóce proprii a-i puté isgoni din statele Europei, congresulŭ impune adepţilorŭ sĕi din România, Francia, Ungaria şi statele ce vorŭ adera la decisiunile luate de noi, a cere guvernelorŭ şi camerilorŭ lorŭ următórele: „a) Sĕ nu se acorde de state, judeţe şi comune nicĭ o concesiune sub nicĭ unŭ felŭ de denumire Jidanilorŭ, chiar sub unŭ nume împrumutatŭ. »b) A nu acorda nicĭ o funcţiune salarisată de statŭ, judeţŭ sĕu comună, la nicĭ unŭ Jidanŭ, precum nicĭ la societăţile de asigurărĭ, băncĭ etc. „c) Naţiunile europene, ce aderă la acéstă decisiune, sĕ nu vêndă nicĭ o moşiă sĕu casă la Jidanĭ, precum şi statulŭ. Er statele sĕ nu aibă voiă a le da în arêndă moşii, case sĕu morĭ, (asemenea nicĭ unŭ locuitorŭ sĕ nu arêndeze moşii, case, hanurĭ, ospĕtării la Jidanĭ.) ‚d) Sĕ fiă interḑisŭ Jidanilorŭ a avé stabilimente, precum: birturĭ, cafenele, bererii, fabricĭ de spirtŭ şi vinurĭ; sĕ nu pótă exercita profesiunile de brutarŭ, măcelarŭ, băcanŭ, cârciumarŭ sĕu grânarŭ, medicŭ şi farmacistŭ. „e) Sĕ se intervină pe la preoţii de tóte confesiunile a propaga aceste idei printre poporenii lorŭ, precum şi profesorilorŭ în scólă îndemnându-i a nu cumpĕra nicĭ unŭ obiectŭ dela Jidovĭ, nicĭ a-i întrebuinţa la nicĭ unŭ serviciu. „f) Tóte naţiunile, care vorŭ adera la aceste decisiunĭ sĕ intervină prin poliţii la guverne a face legĭ în acestŭ sensŭ, pentru care sĕ se institue comitete, care prin petiţiunĭ colective, sĕ céră aplicarea acestorŭ decisiunĭ. »Comitetulŭ naţionalŭ centralŭ din România, în conformitate cu aceste dispoşiţiunĭ, vine a face unŭ căldurosŭ apelŭ la Românii din diferite oraşĭ din ţéră, a se întruní în comitete spre a formula petiţii, ca la deschiderea camerelorŭ sĕ se céră a se face legĭ restrictive de acestŭ felŭ, ca sĕ'i facemŭ pe Jidovĭ a ne părăsi ţéra, spre a nu fi siliţĭ a'i lua la gónă cu alte mijlóce.“

Comitetulŭ centralŭ.

Pactulŭ austro-ungarŭ.

„Neue Freie Presse“ ḑice că noua acţiune privitóre la încheierea pactului, ce s'a începutŭ cu nota adresată de ministrulŭ Szechenyi guvernului austriacŭ, va întêmpina greutăţĭ în cale. Propunerile ce le face şi compensaţiunile ce le cere guvernulŭ ungurescŭ în schimbulŭ primirei modificărilorŭ făcute în tarifŭ de camera deputaţilorŭ austriacĭ, întêmpină din partea guvernului austriacŭ cea mai hotărîtóre oposiţiune.

De cumva Ungaria căută seriosŭ sĕ realiseze cererile şi pretenţiunile sale atuncĭ nu e speranţă că tractările, ce au sĕ încépă în ḑilele acestea, vorŭ decurge uşorŭ, ci astfelŭ se vorŭ trăgăni încă multŭ timpŭ.

Scandalulŭ dela Craiova.

Despre scandalulŭ de pe strade întêmplatŭ înainte cu câteva ḑile în Craiova ni se scrie de acolo următórele:

Craiova, 1 Sept. v. 1886.

Participanţii de aicĭ la Congresulŭ antisemiticŭ din Bucurescĭ, întorcêndu-se acasă, au ţinutŭ aséră în spaţiósa sală numită »la Ienci“ o adunare, spre a face o dare de sémă despre cele pertractate în congresŭ.

Ca şi de alteorĭ, la acéstă adunare se grămădi lume multă, ómenĭ de totŭ felulŭ...

După finitulŭ adunării publiculŭ petrecŭ pe oratorĭ până acasă cu musică, cu stegurĭ, cu urale etc.

Pe strade se adună şi mai multă lume la sunetulŭ musicei, mai vêrtosŭ că era Duminecă.

Din acestŭ sgomotŭ de lume însoţitŭ cu strigăte diferite, printre carĭ firesce că erau şi închinătorĭ de ai lui Bachus, nisce strengarĭ, nisce nebunĭ, nisce ameţiţĭ, urmaţĭ de nisce băieţandrii de pre la prăvălii începură a arunca cu petri în ferestrile Evreilorŭ şi ale sinagogei, şi printre aceste şi în ferestrile Românilorŭ de prin apropiere — semnŭ de trezviă — până când venì poliţia şi restabilì linişţea. Atâta totŭ. Orĭ câte s'ar scrie prin jurnalele străine, lucrulŭ aci se reduce. *M.*

Ultime scirĭ.

St.-Petersburgŭ, 14 Septemvre. — „Journal de St. Petersbourg“ crede că adunarea bulgară, năvălită de intrigĭ de totŭ felulŭ, va trebui sĕ se inspire de nisce interese durabile, carĭ suntŭ de natură a asigura viitorulŭ Bulgariei, şi adauge, că adunarea nu are misiunea de a alege unŭ nou prinţŭ.

Viena, 14 Septemvre. — „Corespondenţa Politică“ crede a sci, că Pórta se va opune la realegerea prinţului de Battenberg. Ministrulŭ românŭ D. Sturdza a primitŭ marea cruce a ordinului Leopold, şi maiorulŭ Şomănescu, crucea de comandorŭ alŭ ordinului Franţ Iosefŭ.

Berlinŭ, 14 Septemvre. — Prinţulŭ şi principesa de Bismarck au plecatŭ aḑi diminéţă la Varzinŭ.

Sofia, 14 Septemvre. (Ag. ‚Havas«). Relaţiunile între consulatulŭ Rusiei şi regenţă nu permitŭ încă a se spune, că vomŭ intra în curêndŭ într'o cale destulŭ de împăciuitóre, pentru a ajunge la o înţelegere satisfăcĕtóre pentru ambele părţĭ. Se ḑice aicĭ printre cercurile diplomatice, că cabinetulŭ din St.-Petersburgŭ ar fi telegrafiatŭ agentului sĕu la Sofia nisce instrucţiunĭ ce arată, că concursulŭ Rusiei este dobênditŭ pentru proiectulŭ de unire alŭ celorŭ douĕ Bulgarii, cu consimţimêntulŭ puterilorŭ; că nu va fi nicĭ o ocupaţiune ruséscă, afară numai décă vorŭ fi turburărĭ, şi că alegerea prinţului va fi supusă la unŭ examenŭ, fără a fixa o epocă, din causa negociărilorŭ trebuincióse în astă privinţă cu celelalte puterĭ. Până acum însĕ guvernulŭ bulgarŭ *n'a primitŭ nicĭ o comunicaţiune oficială* din partea consulatului rusescŭ. A fostŭ numai unŭ schimbŭ de întrevorbirĭ între consululŭ Rusiei şi regenţĭ.

Se ḑice că a fostŭ vorba în aceste conversaţiunĭ despre recunóscerea regenţei şi despre întrarea oficerilorŭ ruşĭ în armata bulgară. Dér asupra primului punctŭ Rusia ar rĕmâné reservată ş. asupra celui d'alŭ doilea, ar părea că doresce consimţimêntulŭ regenţei

Credŭ că comunicările Rusiei şi stabilirea relaţiunilorŭ împăciuitóre cu regenţa suntŭ supuse la óre-carĭ condiţiunĭ cerute de Rusia. Acésta din urmă ar voi înainte de tóte sĕ vêḑă dispărêndŭ simptómele, unei agitaţiunĭ favorabile reîntórcerei prinţului Alexandru, simptome ce crede că constată în sferele oficiale şi parlamentare, ca spre exemplu: strigătele de „Trăiéscă Prinţulŭ,« scóse erĭ de Camera întrégă.

Au mai fostŭ ore-carĭ arestărĭ în districtulŭ Kustendilŭ, carĭ ar fi nemulţumitŭ pe Rusia.

Ceea ce ar dori mai cu sémă Rusia, este ca guvernulŭ bulgarŭ sĕ ia mĕsurile pentru a împedeca ca alegerile pentru marea adunare sĕ fiă făcute în numele prinţului Alexandru.

Pe de altă parte, regenţa nu pare a manifesta intenţiunĭ contrare, dér trebue sĕ ţină sémă, în aceste momente mai alesŭ, de sentimentulŭ publicŭ, căcĭ plecarea prinţului este prea recentă pentru a putea împedeca nisce manifestaţiunĭ simpatice.

In genere, atâtŭ de o parte câtŭ şi de cealaltă, lipsesce încrederea reciprocă. Astăḑĭ ordinea ḑilei a Camerei cuprindea discuţiunea asupra rĕspunsului la discursulŭ regenţei şi esaminarea uneĭ propunerĭ pentru trimiterea unei telegrame Ţarului. Şedinţa a fostŭ ridicată fără resultatŭ. Se va discuta mâne décă trimiterea va veni în desbatere.

Sofia, 14 Septemvre. — Guvernulŭ Rusiei a rĕspunsŭ la cele 4 puncte ale regenţei în modulŭ următorŭ: 1.) Rusia va sprijini guvernulŭ actualŭ pe câtŭ timpŭ elŭ va representa interesele ţĕrei şi va domni în ţéră linişte şi ordine. 2). Rusia nu crede a fi oportunŭ ca înainte de a domni o deplină linişte sĕ arate cine e candidatulŭ la tronulŭ Bulgariei. 3). Rusia e gata a sprijini unirea ambelorŭ Bulgarii, dér nu în modulŭ siluitŭ de astăḑĭ, careconţine în sine pericole. 4). Stabilirea bunelorŭ relaţiunĭ între Bulgaria şi Rusia atêrnă de guvernulŭ provisorŭ şi în specialŭ dela împrejurarea décă elŭ îşĭ va îndrepta greşelele sale de până acum.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PETERSBURGŬ, 16 Septemvre. — Generalulŭ Kaulbars a fostŭ numitŭ agentŭ diplomaticŭ — nu comisarŭ — la Sofia, unde s'a şi dusŭ la postulŭ sĕu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

asediarea *cetăţei Buda* nu erau decâtŭ *Ducele Carolŭ de Lotaringia* şi feldmareşalulŭ comitele *Ernestin Rüdiger de Starhemberg.*

Decĭ, stândŭ lucrulŭ astfelŭ, trecea ḑi cu ḑi fără a se puté lua o hotărîre definitivă şi numai cancelarulŭ imperialŭ *Strattmann* a pusŭ capĕtŭ acestei situaţiunĭ penibile. Elŭ a fostŭ trimisŭ din Viena la Gran spre a comunica că *împĕratulŭ Leopold* s'a pronunţatŭ categoricŭ pentru *asediarea cetăţei Buda, atâtŭ pentru motive strategice cât şi pentru consideraţiunĭ politice.* Neapĕratŭ arborarea drapelului casei Habsburgilorŭ, — *liberatorii Ungariei de sub jugulŭ turcescŭ,* — pe turnurile cetăţei dela Buda avea sĕ facă cu multŭ mai mare efectŭ în Ungaria asupra acelorŭ comitate, carĭ se găseau încă în *stăpânirea* lui *Tököly* şi prin elŭ în nemijlocita administrare a *Turcilorŭ,* decâtŭ cum ar fi făcutŭ cucerirea cetăţei *Albei-regale.*

In fine, marele bărbatŭ de statŭ *Stratman,* după multă stăruinţă, a isbutitŭ a convinge pe generalĭ despre temeinicia motivelorŭ sale şi astfelŭ, la 12 Iunie 1686 *armata principală imperială* împreună cu *armata aliaţilorŭ* şi cu *corpulŭ de armată* alŭ *Bavariei* şi *Sacsoniei* s'au pusŭ în mişcare spre cetatea dela Buda.

Spaţiulŭ ne permiţêndu-ne a reproduce aci pe largŭ operaţiunile începute la 17 Iunie, precum şi amĕnuntele privitóre la ocuparea oraşului Pesta de către regimentulŭ marelui strategicŭ *Eugen de Savoia,* care atuncĭ era în etate numai de 22 anĭ, amintimŭ numai că părerea *împĕratului Leopold* a fost încununată de celŭ mai strălucitŭ succesŭ, şi că începêndŭ din acea ḑi vaḑa Monarchiei Habsburgilorŭ a fostŭ cimentată atâtŭ în Ungaria câtŭ şi în tótă Europa.

Trupele naţionale maghiare, în numĕrulŭ în care l'amŭ vĕḑutŭ mai susŭ, erau comandate de colonelulŭ maghiarŭ *David Petnehàzy.*

In privinţa acestui colonelŭ lucrarea *secţiunei istorice a statului maiorŭ imperialŭ şi regalŭ* conţine următórea interesantă observaţiune:

„Din actele pe carĭ le avemŭ înaintea nóstră prea „puţinŭ putemŭ sĕ ne facemŭ o judecată limpede asupra „participărei colonelului *David Petnehàzy* la asediarea şi „cucerirea cetăţei Buda.

„Prin urmare, de sine urméză că nu se póte do- „vedi nicĭ împrejurarea décă acestŭ bărbatŭ vitezŭ a „fostŭ celŭ dintâiu care ar fi pĕtrunsŭ în cetate, şi acésta „cu atâtŭ mai puţinŭ cu câtŭ ataculŭ făcêndu-se deodată „din patru părţĭ în acelaşĭ timpŭ 4 comandanţĭ deodată au „trebuitŭ sĕ intre în cetate.

„Decĭ, pe basa documentelorŭ, pare a fi doveditŭ „că *Iohannes Fiath,* care se găsea lângă *ducele de Lo-* „*taringia,* şi *Martin Günther* de *Pechmann,* care era în „fruntea trupelorŭ *din Bavaria, au fostŭ cei întâiu co-* „*mandanţĭ carĭ şĭ-au pusŭ piciorulŭ în cetatea Buda* „*cucerită din mâna Turcilorŭ.*“

In fine cartea în cestiune mai amintesce următórele persóne distinse care făceau parte din statulŭ majorŭ dela Gran şi care şĭ-au vĕrsatŭ sângele pentru liberarea Ungariei de sub jugulŭ Turcilorŭ.

Étă acele persóne: Generalĭ imperialĭ: Felmareşalŭ comitele *Caprara;* generalulŭ de cavaleriă, comitele *Dünnewald;* Feldmareşalĭ locotenenţĭ: comitele *Taaffe* de *Carighmain,* baronulŭ *Gondola,* comitele *Mercy,* baronulŭ *Sauches,* comitele *Scherffenberg;* colonelii comitele *Styrum-Limburg,* baronulŭ *Dipendael,* baronulŭ *Thüngen* şi comitele *Spinola.* In corpulŭ de armată bavarezŭ: Felmareşalulŭ comitele *Leslin;* Feldzeigmaisterulŭ comitele *Serini,* şi feldmareşalĭ locotenenţĭ: *La Verne, Fontaine,* baronulŭ *d'Aspremont, Beck, Caraffa,* comitele *Wallis,* comitele *Piccolmini, Vettrani* şi *Heissler.* Comisarĭ generalĭ imperialĭ: Comitele *Rabatta,* baronulŭ *Falkenhayn,* cavalerulŭ *Seelingencron* şi cavalerul *Friesensee.* Inginerĭ: *Goulon, Jean Marcel la Rigne, Burckhardt, Fontana, Soulard, Richards, Menicot, Salomoni, de Lille, Peroni.* Interpreţĭ: *Lachewitz, Pantalnone, Cleronome.* Medicĭ: *Römer Khün.*

In faţa acestorŭ date positive publicate de *secţiunea istorică a archivei statului majorŭ imperialŭ şi regalŭ din Viena,* îngenunchiarea statului maghiarŭ în acelŭ timpŭ era atâtŭ de mare, încâtŭ Maghiarii la cucerirea cetăţei Buda n'au putută participa decâtŭ numai cu 3800 Maghiarĭ pe lângă 60 mii oştaşĭ, carĭ compuneau trupele imperiale aliate.

Cu dreptŭ cuvêntŭ dér, naţiunea maghiară e datóre sĕ mulţuméscă în faţa lumei întregĭ că, décă a scăpatŭ de jugulŭ musulmanŭ, *acésta o datoresce numai şi numai gloriósei dinastii a Habsburgilorŭ,* care *pentru salvarea Ungariei a strînsŭ* în jurulŭ ei tóte naţiunile civilisate ale apusului *pentru a reconstitui din nou regatulŭ S-tului Stefanŭ.*

Frâncu-Moţulŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Septemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	107 15	Bonurĭ croato-slavone	105.—
Rentă de hârtiă 5%	94 70	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.35	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	126.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	84 70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —	Renta de arg. austr.	85 50
Bonurĭ rurale ungare	105.—	Renta de aurŭ austr.	118 70
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C5.—	Losurile din 1860	140 40
B nurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.—	Acţiunile băncei austro-ungare	864 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.—	Act. băncei de creditŭ ung.	288.—
Bonurĭ rurale transilvane	105.—	Act. băncei de creditŭ austr.	278.—
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
		Napoleon-d'orĭ	9.97
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.70
		Londra 10 Livres sterlinge	128.—

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 1 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	94 —	95—
Renta rom. amort. (5%)	96¾	97½
» convert. (6%)	88 —	88½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103½	104¼
» „ „ (5%)	87½	87¾
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	92½
» » » (5%)	82—	83—
Banca naţională a României 500 Lei	1028	1038
Ac. de asig. Dacia-Rom.	274	277
« » » Naţională	210	220
Aurŭ contra bilete de bancă	13.95	14.10
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Lecţiunĭ

de

Cantŭ, Piano şi Limba francesă

dă

Julia Hesshaimer.

Doritorii sĕ binevoiască a se adresa:

Strada nouă de susŭ Nr. 168

Casa Tartler.

Nr. 685/1886.

Publicaţiune.

In 27 Septemvre st. n. a. c. la 10 óre a. m. se va ţiné în comuna Cugieriu (Kudsir, comitatulŭ Huniădórei) prin unŭ delegatŭ alŭ subscrisului comitetŭ licitaţiune minuendă pentru edificarea unei scóle elementare cu patru clase în comuna numită.

Acésta se aduce la cunoscinţă publică cu acelŭ adausŭ, cum-că fie-care licitantŭ are sĕ depună 5% din preţulŭ de esclamare statoritŭ cu 8525 fl. v. a.

Materialulŭ de pétră, cărămidă şi năsipŭ, ce-lŭ prestéză întregŭ comuna Cugieriu, nu se cuprinde în suma de susŭ.

Oferte în scrisŭ provĕdute cu vadiu se primescŭ până la începerea licitaţiunei de cătră preşedintele eforiei scólei grăniţărescĭ din Cugieriu.

Planulŭ, devisulŭ, preliminariulŭ şi condiţiunile specialĭ de edificare stau spre intuiţiune până în 18 l. c. la subscrisulŭ comitetŭ administrativŭ (Strada Urezului Nr. 6.) ér din 19—27 l. c. la eforia scolară grăniţăréscă din Cugierŭ.

Sibiiu, în 7 Septemvre 1886.

Comitetulŭ administratorŭ de fondulŭ scolasticŭ alŭ fostilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ 1. românŭ.

2—3

Concursŭ.

Prin acésta se escrie concursŭ până în 25 Septemvre 1886 pentru ocuparea postului de invĕţătorŭ în clasa II. la scóla elementară gr. cat. din Telciu, împreunatŭ cu salarŭ anualŭ de 200 fl. din fondulŭ acestei scóle, de ridicatŭ în rate lunare anticipative, învitându-se doritorii de a reflecta la acestŭ postŭ, ca până la terminulŭ statoritŭ sĕ-şĭ înainteze suplicele sale provĕdute cu documente de cualificaţiune, serviţŭ şi purtare la

Senatulŭ scolarŭ gr. cat. în Telciu, comitatulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

CANCELARIA NEGRUŢIU.

în Gherla — Sz. Ujvár — (Transilvania.)

DESCHIDE ABONAMENTE PE ANULŬ 1886 LA:

„Amiculŭ Familiei.“ Diarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ-literarŭ cu ilustraţiunĭ. Va eşi în 1-a şi a 15-a di a lunei în numerĭ câte 2—3 cóle; şi va publica poesii, romanurĭ, novele, schiţe, piese teatrale, studii sociale, asticolĭ scientificĭ, amĕnunte de instrucţiune şi distracţiune ş. a. Preţulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl. pentru România 10 francĭ plătibilĭ şi în bilete de bancă şi în timbre postale.

„Preotulŭ Românŭ.“ Diarŭ bisericescŭ, scolasticŭ şi literarŭ. Va eşi în broşurĭ lunare câte 2¾—3¼ cóle; şi va publica articulĭ din sfera tuturorŭ sciinţelorŭ teologice şi între acestea de predicĭ pe Duminecĭ, sĕrbătorĭ şi diverse ocasiunĭ, mai departe studii pedagogice-didactice şi scientifice-literare. Preţulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România 10 francĭ plătibilĭ şi în bilete de bancă şi în timbre postale.

Abonanţii primesc unele premii de valóre şi-şĭ potŭ procura cu preţurĭ fórte reduse tóte opurile din ediţia nóstră.

— Colectanţii primescŭ gratis alŭ patrulea exemplarŭ. —

Totŭ acolo au apărutŭ şi sĕ află de vêndare:

Biblioteca „Săteanului Românŭ.“ Cartea I. II., III., IV. cuprindŭ materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ la tóte patru 1 fl.; câte una deosebitŭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincenţiu Nicoară. prof. gimn. Cu portretulŭ M. S. Regina României. Preţ. 15 cr.

Colectă de Recepte din economiă, industriă, comerciu şi chemie, pentru economĭ, industriaşĭ şi comercianţĭ. Preţulŭ 50 cr.

Apologiă. Discusiunĭ filologice şi istorice maghiare privitóre la Românĭ, invederite şi rectificate de Dr. Gregoriu Silaşi. Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre cronica lui Georgiu Gabr. Şincai. Preţulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire şi scriere, învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. Broşura I., II., III. Preţulŭ broşurii I., II. câte 40 cr.; broşura III. 30 cr. Tóte trei împreună costă 1 fl.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. G. Borgovanŭ. Preţulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ şi viorele, poesii poporale culese şi adnotate de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. Unŭ volumŭ din 14 cóle. Preţulŭ ·60. cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Branda sĕu nunta fatală. Schiţe din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţulŭ 20 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţulŭ 25 cr.

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Preţulŭ 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Preţulŭ 30 cr.

Herman şi Dorotea, după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morar. Preţulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşiu. Ed. II. Preţulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Aug. Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Şuluţiu. Preţulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiţă din sfera educaţiunii, după Ernest Legouvé, membru alŭ academiei francese. Preţulŭ 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecţiune de versurĭ funebrale, urmate de iertăciunĭ, epitafii ş. a. Preţulŭ 50 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa sĕu **Cloşca cu puiĭ eĭ de aurŭ.** Studiu archiologicŭ, de Dionisiu O. Olinescu. Preţulŭ 20 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ şi practicŭ pentru învăţămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), alŭ invĕţătorilorŭ şi alŭ altorŭ bărbaţĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Gherla. Imprimeria „Aurora.« 1885. Preţulŭ unui exemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. Acestŭ opŭ cu devisa: »Totŭ ce putemŭ arĕta, sĕ arĕtămŭ pruncilorŭ!» — este dedicatŭ educatorilorŭ şi învĕţătorilorŭ, plăpândei generaţiunĭ a plăpândei generaţiunĭ a poporului românŭ, a acelui poporŭ, ce s'a luptatŭ mai multŭ pentru limbă decâtŭ pentru vieţă. Ediţiunea acestui manualŭ în octavŭ mare cuprindêndŭ 341 pagine, tiparŭ garmondŭ e frumósă şi tare plăcută ochiului. In modesta nóstră literatură pedagogică, nu aflămŭ nicĭ unŭ opŭ, nicĭ unŭ manualŭ întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura, în care este acesta; şi trebue sĕ constatămŭ cu plăcere, că autorulŭ la redactarea acestui manualŭ a desvoltatŭ multŭ zelŭ împreunatŭ cu o rară diligenţă intenţiune sinceră însoţită de unŭ studiu seriosŭ şi îndelungatŭ prin ce s'a făcutŭ demnŭ de lauda şi sprijinirea publicului românŭ, mai alesŭ a celorŭ în prima linie interesaţĭ, cărora nu hesitămŭ nicĭ unŭ momentŭ a-lŭ recomanda cu tótă căldura.

Manualŭ de gramatica limbeĭ române pentru scólele poporale în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. Preţulŭ 30 cr.

Manualŭ de stupăritŭ, de Ioanŭ Costinu. Cu 36 figurĭ explicative. Preţulŭ cu porto francatŭ 70 cr

Cele mai ieftine cărţĭ de rugăciunĭ:

Miculŭ Mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ frumosŭ ilustrată, pentru pruncĭ scolarĭ de ambe sexele. Cu aprobarea jurisdicţiunii sup. bisericescĭ. Preţulŭ unui exemplarŭ broşuratŭ e 15 cr. legatŭ 22 cr. legatŭ în pânză 26 cr.; 50 de exemplare broşate 6 fl., legate 9 fl., legate în pânză 12 fl.; 100 exemplare broşurate 10 fl., legate 17 fl., legate în pânză 22 fl.

Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe sexele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl. 100 exemplare 5 fl. (Ediţiune pentru greco-catolicĭ şi altă ediţiune pentru greco-orientalĭ. Sĕ se noteze: care ediţiune sĕ cere.)

Visulŭ pré sântei vergure Maria, a Născĕtórei de Dumnedeu, urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Totŭ acolo sĕ plătescŭ cu preţurĭ urcate acţiile dela **„Albina“** şi **„Furnica“** şi cu preţurile originale acţiile dela

9—20 **„Ardeleana,“ „Mureşiana,“ “Timişana“ şi „Economulŭ.“**

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.